

RIKSDAGENS JUSTITIEOMBUDSMANS KANSLI

Ålands landskapsregering

BEGÄRAN OM UTLÅTANDE OCH YTTRANDE

23.2.2023

EOAK/816/2023-2

På min order utfördes en inspektion av förvaringslokalerna på M/S Baltic Princess den 7 november 2022 (inspektionsprotokollet har bifogats). M/S Baltic Princess är en passagerar-bilfärja som ägs av det finländska bolaget Tallink Silja Oy. Dess flaggstat är Finland och hemhamn Mariehamn. Objekt för inspektionen var de utrymmen för fartyget där man förvarar personer som berövats sin frihet och funktioner i anslutning till användningen av dessa utrymmen.

I lagen om privata säkerhetstjänster (PSTL) stadgas om ordningsvaktverksamhet. Enligt lagens 26 § ordningsvakter får utses av befälhavaren på ett fartyg för ett i 15 kap. i sjölagen ([674/1994](#)) avsett fartyg som befordrar passagerare. Enligt de uppgifter som erhöles vid inspektionen använder Tallink Silja Oy bolagets egna ordningsvakter för ordningsvaktverksamhet på ovan nämnda fartyg, och dessa sörjer för bland annat att ta personer i förvar.

På Åland gäller ovan nämnda PSTL i form av en så kallad blankettlag. Bestämmelser om detta finns i landskapslagen om tillämpning på Åland av lagen om privata säkerhetstjänster (Ålands författningssamling 2021:5). Enligt landskapslagen i fråga tillämpas lagen om privata säkerhetstjänster på Åland med undantag för vissa avgränsade undantag, som uppenbarligen inte har någon betydelse med tanke på de bestämmelser som iakttas i det aktuella ärendet. På samma sätt föreskrivs också att lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen tillämpas på Åland. Därtill enligt PSTL 44 § på bemötandet av personer som hålls i förvar med stöd av denna lag tillämpas 1 kap. 3 och 4 §, 2 kap. 2 § 1 mom. och 3 § 1 mom., 3 kap. 1 §, 5 kap. 1 och 2 §, 8 kap. 2 §, 9 kap. 1 § samt 12 kap. 1 och 2 § i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen

Jag konstaterar, att enligt lagen om tillämpning på Åland av lagen om privata säkerhetstjänster de förvaltningsuppgifter som i Finland i enlighet med säkerhetstjänstlagen ankommer på Polisstyrelsen ska på Åland skötas av landskapsregeringen, till den del förvaltningen grundar sig på lagtingets lagstiftningsbehörighet på området.

De förvaltningsuppgifter som i Finland i enlighet med samma lag ankommer på en lokal polisinrättning ska på Åland skötas av Ålands polismyndighet, till den del förvaltningen grundar sig på lagtingets lagstiftningsbehörighet på området (se PSLT 84 §).

Vid den inspektion som utfördes på order av mig framkom bland annat att polisen inte hade granskat och godkänt förvaringslokalerna för frihetsberövade på M/S Baltic Princess, och att fartyget inte hade skickat anmälningar om förvar till polisen, vilket förutsätts i 44 § i PSTL.

Jag ber myndigheterna på Åland ta ställning till huruvida och till vilka delar de anser sig vara behöriga i ärendet (ifrågavarande fartygs hemhamn är Mariehamn); till exempel på vilken polisenhet det ankommer att granska och godkänna förvaringslokaler samt ta emot anmälningar om förvar.

Det har också framgått att Ålands polismyndighet använder sig av fartyg för att transportera personer som berövats sin frihet (till exempel häktade). Jag ber polismyndigheten om en utredning om sin syn på tillsynsansvaret och ansvaret för förhållandena för och bemötandet av de personer som transporteras överlag, om det är fråga om att med fartyg transportera en frihetsberövad person som a) ledsagas av polisen eller b) som inte har en följeslagare (om så har varit fallet) samt vilka bestämmelser förfarandet har grundat sig på.

Dessutom ber jag landskapsregeringen att inhämta en utredning om hur polismyndigheten eventuellt har övervakat ordningsvakternas verksamhet på fartyg. Jag ber även landskapsregeringen utreda för sin del hur den har skött sin egen tillsyns- och styrningsuppgift när det är fråga om privata säkerhetstjänster på fartyg.

Jag har också begärt bland annat inrikesministeriet om en utredning och ett utlåtande i ärendet.

Jag ber er inkomma med utredningen och yttrandet senast 31.8.2023.

Jag ber er i första hand sända utredningen med e-post till justitieombudsmannens kansli på adressen ombudsman@riksdagen.fi eller oikeusasiamies@eduskunta.fi.

Om utredningen innehåller sekretessbelagda uppgifter bör meddelandet sändas via riksdagens skyddade anslutning: <https://turvaposti.eduskunta.fi/>. Ange mottagaren som oikeusasiamies@eduskunta.fi.

Handlingarna kan också sändas per post till registraturen vid justitieombudsmannens kansli.

Justitieombudsman

Petri Jääskeläinen

Referendarieråd

Juha Haapamäki